

GRIJS GEBIED

DESIGN DOCUMENT

JOLEIN KOP

Een groot aantal van de foto's zijn filmpjes. Door over de foto te gaan met je muis komt er een pop up bij te staan: klikken om te activeren. Dan kun je ze bekijken.

JOLEIN KOP
GRIJS GEBIED
2020
DESIGN DOCUMENT
ARTCODE

De wereld kan een beetje gekker, specialer, beter, anders of mooier worden: laat me helpen!

Ik wil een verhaal vertellen dat je kunt voelen en ervaren. Mijn werk is theater en staat dicht bij mezelf. Ik werk op het snijvlak van kunst, design en theater. Ik wil mensen graag uit de werkelijkheid halen en meenemen in een droomwereld. Met de vragen; wat voel ik en hoe uit ik dit aan anderen? Hoe kan ik met deze emoties omgaan? Hoe kan ik ze zichtbaar maken? Hoe kan ik een ervaring creëren die mensen echt voelen? Kan ik de wereld begrijpen? Mijn motief hierachter is dat ik voel dat de mensen steeds onverschilliger worden voor hun gevoelens en dat het haar diepte in fascinatie, motivatie en fantasie missen. Ik wil dit teruggeven aan de mensen en hen erin onderdompelen en confronteren.

INHOUDSOPGAVE

1 - INLEIDING

p. 6 - 9

Onderzoeksvraag

Het team

2 - THEMATIEK & VERHAAL

p. 10 - 15

Thematiek

Verhaal

3 - SAMENWERKING

p. 16 - 39

Zijn er makers die werken zoals ik?

In-ter-di-sci-pli-nair samenwerken Ik

kan conclusies trekken!

Conclusie uit de conclusies

4 - VORM & UITING

p. 40 - 59

Repetities

De 5 blokken

Het ontwerp

Corona vorm

Grijs gebied

5 - REFLECTIE

p. 60 - 63

6 - BIBLIOGRAFIE

p. 64 - 67

INLEIDING

Tijdens de opleiding op school heb ik gemerkt dat niet per se het eindresultaat mij heeft geboeid, maar juist de samenwerking in het proces met anderen. Tijdens de repetities merk je dat je elkaar beïnvloed en iedereen iets bijdraagt aan een beter resultaat.

Ik wil dit project doen omdat ik voel dat ik als ontwerper opgeleid word tot generalist en dat wil ik juist niet zijn. Als ontwerper moet ik alles kunnen om mezelf te kunnen onderscheiden van de anderen. Maar kunnen we niet veel meer met meerdere mensen? Als iedereen één ding goed kan, kunnen we samen meer. Ik wil op een manier samenwerken waardoor er iets beters uitkomt dan dat ik in mijn eentje werk. Daarom ben ik met Tom Heintz van de Academie voor Theater, Steven Stoffels van het conservatorium en 5 acteurs aan de slag gegaan.

Wat komt er uit een gelijkwaardige samenwerking tussen theater en vormgeving?

ONDERZOEKSVRAAG

Wat komt er uit een gelijkwaardige samenwerking tussen theater en vormgeving?

Vragen die hierbij naar boven komen zijn:

- Wie is het team?
- Welk thema willen wij behandelen?
- Welk verhaal gaan we vertellen?
- Hoe vertel je een verhaal?
- Wat is interdisciplinair werken en zijn er meerdere vormen?
- Welke makers en theatermakers werken al op deze manier samen?
- Wat wil ik met deze informatie maken?

Door deze vraag zijn er drie stroming in mijn onderzoek naar voren gekomen:

- Thematiek & verhaal
- Vorm & uiting
- Samenwerking

HET TEAM

Voor een gelijkwaardige samenwerking heb je natuurlijk andere mensen nodig. Ik zal jullie dan ook eerst voorstellen aan het team.

CONCEPT EN REGIE

Wij (Tom Heintz en Jolein Kop) zijn begonnen met deze interdisciplinaire samenwerking. Wij ontwikkelen het concept en zetten de kaders uit. We hebben een team samengesteld waarmee wij wilden samenwerken.

Iedereen heeft zijn/haar eigen specialiteiten. Iedereen krijgt in zijn of haar specialiteit volledig de vrijheid om te creëren. Tijdens de repetities zijn we allemaal makers. Tom en Jolein trekken aan het einde van de repetities de conclusies, hakken knopen door en bepalen de uitgangspunten voor de volgende repetitie.

COMPOSIST

Steven Stoffels, 4e jaar conservatorium. Hij componeert de muziek

PERFORMERS/SPELERS/MAKERS

- Lou van der Graaff
(3e jaars Academie voor Theater)
- Cas Bastiaans
(ArtEZ toneelschool Arnhem)
- Fien van der Slycken
(2e jaars Academie voor Theater)
- Bente konings
(Alumni Academie voor Theater)
- Josto Casu
(oud-student Academie voor Theater)

Het team tijdens NVDK 2019

THEMATIEK & VERHAAL

THEMATIEK

De ziekte van deze tijd. Dirk de Wachter heeft het in zijn Brainwash Talk (2017) over de ziekte van deze tijd: het idee dat het leven vooral leuk moet zijn. In zijn beroep als psychiater verbaast hij zich over zijn hoeveelheid werk. En niet alleen hij, maar al zijn collega's hebben lange wachtlijsten. Hij vraagt zich af wat er aan de hand is in dit leven. Waarom wil iedereen naar de psychiater? We hebben geen hongersnood en epidemieën waar hele bevolkingsgroepen aan sterven en als je kijkt naar de geschiedenis hebben wij het nog nooit zo goed gehad. Zijn antwoord: We zijn te geobsedeerd door dat geluk. Volgens De Wachter ligt de oorzaak bij de afschaffing van de Hemel. Voorheen konden we hier nog naar uitkijken. Nu willen wij de hemel hier. Met onze westerse hoogmoed denken wij ook nog eens deze hemel zelf te kunnen maken, produceren of zelfs kopen. We zijn geobsedeerd door geluk. We lijken niet te kunnen accepteren dat het leven soms een beetje gewoon of

verdrietig is.²

Deze verwrongen kijk op het leven was een inspiratiebron voor Oscar Wilde met zijn boek: 'The picture of Dorian Gray'. Net als Dorian lijken we soms bang te zijn om een "gewoon leven" te leiden.

Fragment uit de tekst

"Wat moest ik dan? Op school blijven, dat hele verstikkende proces doorstaan om, waarschijnlijk, leraar te worden, of op zijn best een lokale bekendheid. Met een Marietje of een Janneke trouwen? Sieraden voor ze kopen, mooie lingerie, kindjes maken, op dinertjes praten over de ellende en het onrecht van de vrije markt, over de verdiensten van de globalisering? Nee, nee nee nee, want dan ga je dood en dan had ik al deze schoonheid moeten missen."

Psychoanalyticus Carl Jung begreep dat de angst om geaccepteerd te worden door onze vrienden of gelijken, ons drijft

tot het onderdrukken van emoties, wensen of verlangens, omdat we bang zijn wat vrienden of anderen van ons denken. We willen ons leven zo goed mogelijk inrichten en alles wat daar niet bij past zo goed mogelijk verbergen.³

Conclusie van ons onderzoek naar Dirk de Wachter, Carl Jung, Oscar Wilde en Dorian Gray

Kunnen wij gelukkig worden zonder verdriet en onze slechte kanten? Ik denk dat we onze duistere kanten moeten omarmen. Je kan niet weten wat geluk is zonder verdriet te kennen. Zonder verdriet of slechtheid heb je niets om je geluk aan te meten. Dorian Gray negeert heel zijn slechte kant en schuift dit letterlijk af naar een alter ego en daardoor kan hij niet gelukkig zijn. Omdat hij aan het einde zijn verdriet en slechte daden inziet kan hij een balans op maken met zijn geluk en komt hij alsnog in de "kunst hemel".

Makers statement: We denken dat wij te veel bezig zijn met gelukkig zijn en het bewijzen van ons geluk. We laten het verhaal zien van Igor (later in het verhaal

Dorian Gray), die volledig doorslaat met gelukkig zijn en zijn ambitie om kunstenaar te worden. Hij verliest zichzelf volledig en bouwt een façade namelijk "Dorian Gray". Dorian leeft het perfecte kunstenaarsleven en voldoet aan alle normen van de maatschappij om een 'perfect' leven te leiden.

Maar klopt dit nu nog wel tijdens de corona crisis?

Onder dat geluk en leuk zijn zit een fundamentele behoefte om nuttig te zijn en betekenisvol te zijn. Zou de mens door het corona-virus en de bijkomende crisis iets minder gedreven door geluk door het leven kunnen gaan? In het televisieprogramma tegenlicht op 5 april geeft Dirk de Wachter antwoord op onze vraag. Hij vertelt dat: de mens nu meer stil staat, meer solidair is en minder bezeten is met geluk. In die zin is de crisis goed voor ons als mensen, Maar wanneer hem wordt gevraagd wat zijn voorspelling is na de crisis, zegt hij hoop te hebben dat het blijft, maar te vermoeden dat wij weer terugvallen in oude patronen.

HET VERHAAL

We volgen de odyssee van Igor een jonge kunstenaar met een enorme ambitie. Zijn weg naar zijn grote droom. In zijn reis wordt hij contant voor keuzes gesteld. Goed of kwaad? Gaat hij voor de weg die hem succes belooft of voor de moreel correcte?

Dit verhaal is de toneel bewerking van Javier Barcala voor het Noord Nederlands Theater.

Igor is een jonge kunststudent uit Oost-Europa. Hij heeft een tragisch verleden want hij is allebei zijn ouders verloren en is in armoede opgegroeid. Er zijn twee dingen belangrijk in zijn leven zijn vriendinnetje Rebekka en kunst. Als kunstenaar is hij bijzonder getalenteerd en ambitieus. Hij ademt, eet en leeft kunst. Als jonge kunststudent wordt hij door de kunstenares Ava ontdekt. Ava neemt hem mee naar de kunstacademie in de stad waar zij lesgeeft.

Fragment uit de tekst

"Ava over Igor "Hij heeft iets fantasierijk, hij schildert en beeldhouwt dwangmatig. Ik ben een keer in zijn appartement geweest en hij had zijn koelkast overgeschilderd, de deuren, de ramen. Zijn bed is een magnifiek ijzeren sculptuur... de matras heeft hij ook overgeschilderd. Als ik nog een half uur langer was gebleven had hij mij ook volledig beschildert."

Ava neemt hem onder haar vleugel en hij gaat bij haar in de leer. Hier wordt hij al snel ontdekt door een mecenas die hem alles belooft wat zijn hartje begeert: dure auto's, aanzien, succes en heel veel geld. Hij laat zich verleiden door de roem. Hij kiest voor kunst en zijn ambitie, hij doet zich telkens anders voor dan dat hij eigenlijk is. En wordt in korte tijd een wereldberoemd kunstenaar. Maar dit succes slaat om en keert zich tegen hem. Zijn alter ego Dorian Gray keert zich tegen hem. Aan het einde

wordt hij geconfronteerd met zijn slechte keuzes en komt tot het besef dat hij iedereen is geweest behalve wie hij echt is namelijk Igor.

Fragment uit de tekst

Igor: Iemand moet me vertellen wat goed is en wat slecht. Want als niemand dat doet, hoe weet je dat dan? En wat gebeurt er dan? Als niemand het je vertelt? Ik heb vast vreselijke dingen gedaan...

Ava: Oh Dorian, ik ben blij dat je dat inziet. Maar je kan nog genade vinden.³

Het verhaal laat de "Ziekte" van onze tijd zien. Zoals die de wachter dat benoemt. En is een spiegel voor de maatschappij. Nu in de coronacrisis maken we even een stap op de plaats en laten ons minder opjagen. Maar we vermoeden dat we gaan terugvallen in onze oude patronen van het streven naar geluk.

Poster Dorian - NNT 2019

SAMENWERKING

De samenwerking was al met al een onderzoek om gezamenlijk tot een vorm en een verhaal komen. Dit vergde een bepaalde manier van communiceren.

“Veel praten, elkaar niet begrijpen, nog meer praten, maken, elkaar weer niet begrijpen. Dit hoort er allemaal bij.”

Tijdens de repetities en besprekingen heb ik opgeschreven hoe wij met elkaar omgaan en hoe wij samenwerken. Ik merkte meteen dat wij elkaar nog niet begrepen en een hele andere taal spraken. We hebben het over de overeenkomsten en verschillen in onze werkprocessen. Theatertekst is namelijk een erg dominant medium en werkt als het ware als een gevangenis voor beeld. Theatertekst beschrijft eigenlijk alles al waardoor beeld snel een “decortje” wordt.

Uit deze ervaring uit de praktijk heb ik een aantal tussentijdse conclusies in onze zoektocht naar elkaar en andere makers getrokken.

ZIJN ER MAKERS ZOALS IK?

Maarten Baas

Maarten Baas heeft in 2016 op de Dutch Design Week Maarten Baas Makes Time gepresenteerd. In dit werk heeft hij een klok gemaakt. Hij heeft 12 tafelen gemaakt rondom het thema 'tijd'. Deze tafelen bevonden zich in de streepjes van de klok. Hij had van deze streepjes kleine gebouwtjes gemaakt waarin zijn en de ontwerpen van andere ontwerpers bevonden. Tegelijkertijd zaten er in deze gebouwtjes acteurs die een relatie aan gingen met de voorwerpen.⁴

Hoi Maarten Baas,
Mijn naam is Jolein Kop en ik studeer Art, Communication and Design aan de Fontys hogeschool voor de kunsten. Vanaf vorige week ben ik begonnen met mijn afstudeerproject/onderzoek en ik wil dit graag met meerdere disciplines doen. Ik ga een project beginnen met een 4e jaar regie student gevonden en een 4e jaar componist van het conservatorium.

De installatie/performance gaat over de geleidende schaal tussen goed en kwaad. Wie bepaald wat goed en kwaad is? Ik zelf of de maatschappij. We willen dit thema vertellen aan de hand van het verhaal van 'The picture of Dorian Gray'. We hebben een moderne versie van Het NNT: [https:// nnt.nl/hoezodorian/](https://nnt.nl/hoezodorian/)

Ik schrijf deze email met de vraag hoe ben jij als ontwerper om gegaan met je publiek en de spelers in het ontwerp 'Maarten Baas Makes Time'? Hoe heb je ervoor gezorgd dat je niet een decorbouwer word in het mitst van andere disciplines?

Ik kijk uit naar je antwoord! Mocht je me hierover willen bellen kan dat zeker. 0621630410

Met vriendelijke groet,
Jolein Kop

Beste Jolein, dankjewel voor je email. Interessant thema, en inderdaad, ook bij MBMT speelde ik tussen al die verschillende disciplines. Dat heeft me altijd al geïnteresseerd, en sommige van mijn werken - zoals Real Time- speelt zich af tussen design, kunst, video en performance. Ten eerste had ik de volle controle over het hele project, dus in hoeverre ik een decorbouwer werd, had ik zelf in de hand. Ik had wel expres een routing gemaakt, door maar 1 ingang en 1 uitgang te hebben (zonder daarin te dwingend willen zijn) maar op die manier kon ik enigszins sturen in welke volgorde men e.e.a. zou ervaren. Zo werd je langzaam in het geheel gezogen en konden de dingen ook los van elkaar worden gezien. Je bent waarschijnlijk niet bij een van de diners geweest, maar daar viel echt alles op z'n plek. Het voordeel van een diner (met in dit geval 120 mensen per avond) is dat je ongedwongen je publiek kunt sturen. Je kunt tegen alle 120 tegelijk zeggen wanneer ze naar de volgende ruimte kunnen (of simpelweg door een deur open te zetten...) en in dit geval had ik ook een klassiek zang kwartet dat vlak voor de eerste gang spontaan en

onverwacht begon te zingen. Zo werd het een totaal beleving. Ik wilde een expositie maken die als theater werd ervaren, en theater maken die je als een expositie ervaart. Het voordeel van een expositie is, dat je je eigen route loopt, je eigen voorkeuren maakt etc. Het voordeel van theater is dat je een tijdspanne hebt, in een volgorde met begin en eind, waar je in meegenomen wordt. Beide vormen hebben ook hun nadelen. Ik probeerde van allebei de voordelen te pakken en een geheel te maken waarbij je niet meer het gevoel hebt dat je er iets van moet vinden, of het moet categoriseren, maar het gewoon ondergaat. Mijn rol was om dat tot een geheel te maken, daarbij kwam ook dat ik niet alleen de verschillende kunstdisciplines moest regisseren, maar ook te maken had met gastronomie en het financiële verhaal. Wat kunnen we bieden, hoe kunnen we de sponsors in beeld laten komen zonder dat het (te) commercieel lijkt etc. Sergio Herman kreeg van mij qua eten de vrije hand, maar verder was ik heel sturend in wat ik van wie wilde en deed mijn ding daarmee. Daar wilde ik geen concessies in doen. Als je goed hebt

rondgelopen, zag je dat er uiteindelijk een ruimte was waarin wat losse presentaties stonden van bedrijven en individuele kunstenaars. Daar gaf ik iedereen de vrije hand. Dat was mijn ruilmiddel voor dat ik hun diensten had ingezet volgens mijn visie. Anders werd het een zootje van te veel ideeën. Nu had ik het dus gescheiden. Maar dat is wel de moeilijkste balans: dat iedereen zich evenredig gehoord en gezien voelt, dat iedereen enthousiast is. Iedereen heeft weer eigen ideeën en voorkeuren, dus je moet daar een weg in vinden zonder een slappe hap te maken... Anyway, dit is zo ongeveer wat ik er over te zeggen heb. Het is nog steeds een van mijn favoriete projecten. Dus leuk dat je het waardeerde. Heel veel succes met jouw project!

Conclusie

Maarten Baas was hier als enige de regisseur/ontwerper en had als enige het eindoordeel. Hierin zijn de keuzes maken makkelijker. Wat hij wilde zien gebeurde. In mijn geval zit ik met twee regisseurs/ontwerpers. Zijn quote aan het einde: "Maar dat is wel de moeilijkste balans: dat

iedereen zich evenredig gehoord en gezien voelt, dat iedereen enthousiast is. Iedereen heeft weer eigen ideeën en voorkeuren, dus je moet daar een weg in vinden zonder een slappe hap te maken...". Hier haal ik veel uit. Het is moeilijk om elkaar te snappen en elkaar te horen als je een andere taal spreekt. We willen allemaal zo goed mogelijk uit de verf komen met het project. Hier moeten we veel voor communiceren en echt uitleggen en visualiseren wat we bedoelen.

Maarten Baas Makes Time 2016

Schippers&VanGucht

Jellie Schippers (theatermaker en regisseur) en Myriam Van Gucht (theatermaker en scenograaf) hebben een creatief bureau en zijn theatermakers. Het gezelschap maakt beeldende vertellingen door middel van theatrale installaties, portretten en interventies. Door middel van ongewone publieksopstellingen wil Schippers&VanGucht de toeschouwers letterlijk en figuurlijk op een andere manier laten kijken naar hun omgeving en de mensen die daarin leven. Door middel van het werk willen Schippers&VanGucht kinderen en volwassenen verleiden om 'uiteenlopend' te denken. De makers reiken mogelijkheden aan om te ervaren dat er heel veel antwoorden en keuzes zijn, dat oude structuren te doorbreken zijn en dat verandering mogelijk is.

Schippers&VanGucht maken beeldende vertellingen en interventies waarin ze grote thema's aansnijden via het kleinmenselijke in voor iedereen herkenbare verhalen. Deze vertellingen vinden plaats in een opvallend vormgegeven wereld, op aparte locaties en in speciaal ontworpen installaties.⁵

Jellie Schippers is de buitenschoolse begeleider van Tom. Door hem ben ik met ze in contact gekomen. Ik heb Jellie nu een aantal keer gesproken over ons project en over hoe zij werkt. Jellie is een hele bevlogen vrouw en staat heel sterk in haar schoenen. Ze vertekt altijd vanuit de inhoud en creëert hier een statement bij en gaat daar ook echt voor. Het lijkt bijna alsof ze vleugels krijgt omdat ze hier zo sterk in gelooft. Ik denk dat het een kracht is om ergens zo hard in te geloven en alsmaar vanuit daar te vertrekken. Jellie is een regisseuse en theatermaker en ik vroeg me af hoe haar compagnon zich in het geheel verhoudt. Myriam is scenograaf en kostuumontwerpster. Ik heb haar een mail gestuurd.

Hoi Myriam!

Wellicht heb je van Jellie al het een en het ander gehoord over het afstudeerproject van Tom Heintz en mij. En ik ben benieuwd naar jouw kant van het verhaal.

Hoe ben jij als maker/scenograaf om gegaan met het publiek en de spelers? Hoe heb je ervoor gezorgd dat je niet een decorbouwer wordt in het mitst van andere disciplines?

Hieronder informatie over mij en het project:

Mijn naam is Jolein Kop en ik studeer Art, Communication and Design aan de Fontys hogeschool voor de kunsten. Vanaf vorige week ben ik officieel begonnen met mijn afstudeerproject/onderzoek en ik ga dit met meerdere disciplines doen. Ik ga een afstudeerproject starten met een 4e jaar regie student gevonden en een 4e jaar componist van het conservatorium.

De installatie/performance gaat over de geleidende schaal tussen goed en kwaad en de ethiek hiervan. Wie bepaald wat goed en kwaad is? Ik zelf of de maatschappij? We willen dit thema vertellen aan de hand van het verhaal van 'The picture of Dorian Gray'. We hebben een moderne versie van Het NNT: <https://nnt.nl/hoezodorian/> gevonden die de leidraad gaat zijn voor ons eigen verhaal.

Ik kijk uit naar je antwoord! Mocht je me hierover willen bellen kan dat zeker.
0621630410

Antwoord van Myriam

Ik ben nooit een decorbouwer geweest, maar een verhalenverteller. Door mijn achtergrond als kostuumontwerper en scenograaf zijn mijn eerste uitingen geweest door middel van vorm, en daarin schuilt denk ik steeds mijn sterkte. Ik heb al vanaf het begin van mijn carrière gevoeld dat ik gevraagd werd voor mijn conceptuele kracht en dus vertelling. Dus ik heb vanaf de start dit probleem nooit gehad. Als beelden bedenker word je gevraagd voor je denkkraft en de mogelijkheid om te abstraheren. Je moet het midden vinden tussen een duidelijke wereld creëren waarin plek is voor het publiek om hun eigen gedachten te kunnen projecteren, en zaad te zaaien voor ideeën bij datzelfde publiek. Ik denk dat scenograaf zijn gaat over een extreme visie hebben, dat doorduwen, en dan je Ego weg te laten. Bij de installaties van Schippers&Vangucht probeer ik een werkelijkheid te creëren, en tegelijkertijd het niet uitgesproken andere personage te zijn: Wij maken schijnbare monologen, maar in werkelijkheid zijn het dialogen, en zelf soms grotere opstellingen. Het personage heeft decor, geluid en video

vaak als tegenspelers. Ik denk dat je als iets leveren wat materialen en vormen niet goede ontwerper op zijn minst een kunnen en dat is iets spontaans en evenwaardige sparringpartner moet zijn voor onverwachts. Hoe kun je deze twee een regisseur. In ons specifieke geval starten samenbrengen? Ik vind ook een bevestiging is we de conceptfase samen. Over het publiek: in het feit dat ze sámen beginnen aan een mijn beeld is meestal pas af als het concept fase. Zo vreemd is het dus niet dat onzichtbaar is geworden. Tom en ik dat ook doen.

Conclusie

Wat ik uit Myriams mail haal is dat ze geen stempel op zichzelf plakt. Ze is een verhalenverteller en ze verteld dat verhaal door vorm. In het verhaal wat je vertelt moet ruimte zitten voor het publiek om zelf de gaten in te vullen, zegt ze.

Ik denk dat het klopt wat ze zegt, dat je niet alleen als scenograaf maar ook als ontwerper een extreme visie moet hebben en die moet doorduwen, want alleen op die manier wordt het duidelijk wat je bedoelt.

In samenwerking met de spelers zegt ze dat (de spelers) licht, geluid en video ook tegenspelers zijn. Ik denk ook dat het ontwerp een duidelijk speler moet zijn in mijn eigen werk. Performers kunnen

IN-TER-DI-SCI-PLI-NAIR SAMENWERKEN

Wat is dat nou? En hoe ga je een dergelijke samenwerking aan?

Niels Vermeulen is een 'composer performance maker' en geeft les over het interdisciplinaire maakprocessen op diverse scholen. Volgens hem zijn er meerdere maakprocessen tussen disciplines.⁶

Individueel maakproces

Hier is één maker de ontwikkelaar en eindverantwoordelijke. Hij vraagt zelf om feedback aan anderen. De taal die je in dit proces spreekt blijft binnen de eigen discipline.

Voorbeeld: fotograaf in zijn studio, componist achter zijn piano.

Note: Dit ben ik die in mijn eentje een project maakt.

Monodisciplinair maakproces

Hier zijn er meerdere makers van dezelfde discipline aan het werk in een project. Ze vullen elkaar aan en delen de eindverantwoordelijkheid. Ze spreken dezelfde vaktaal..

Voorbeeld: muzikanten in een band, een toneelgroep.

Note: Ook ik werk vaak zo samen met mijn medestudenten. Als wij een project samen moeten maken, zijn we evenveel verantwoordelijk, spreken we dezelfde taal en bemoeien ons met elkaars werk.

Multidisciplinair maakproces

Hierin zijn er meerdere makers van verschillende disciplines aan het werk. Er wordt een combinatie gemaakt van de disciplines, maar hier blijven de makers wel in hun eigen 'hokje'. Het is een stapeling van kunsten. Er is hier dan vaak een

regisseur of artistiek leider nodig om het overzicht te houden. De makers bemoeien zich niet of nauwelijks met de uitwerkingen van de ander.

Voorbeeld: speelfilm en musical.

Note: Als ik dit proces zie dan moet ik sterk denken aan de thema week die wij in de eerste hebben gehad. Waar we met alle disciplines gehusseld werden en iets samen moest maken. Ook moet ik denk aan Fremdkörper. In dit project zijn we ook met dans en muziek bezig, maar bemoeien ons niet al te veel met elkaar.

Interdisciplinair maakproces

Het woord 'inter' betekend 'tussen' en doelt op een proces dat zich afspeelt tussen disciplines. Bij deze samenwerking gaan de makers over hun grenzen van hun eigen discipline heen. Er ontstaat een mengeling van kunsten en de makers doen dan ook niet alleen waarvoor ze hebben geleerd. Wat er aan het einde uitkomt is meer dan een vaas, toneelstuk of een schilderij. De makers zijn samen verantwoordelijk voor het

eindresultaat. De makers hebben een gelijkwaardige rol en zoeken samen naar een gemeenschappelijke taal.

Voorbeeld: dansers die zingen of performance art.

Note: Deze vorm wil ik ook met mijn project hanteren.

Niels Vermeulen is een voorbeeld. Het Noord Nederlands Toneel heeft een afdeling NITE opgezet: Het Nationaal interdisciplinair Theater Ensemble. In dit ensemble draait het volledig om interdisciplinair werken. NITE wil zowel interessant theater maken als belangrijke thema's aan de kaak stellen. 'Waarom ze het op deze manier willen doen? Ze geloven dat ze de wereld van nu niet meer kunnen beschrijven met een enkele taal of discipline. Daarvoor beweegt er te veel

Zij hebben een manifest geschreven van 22 regels die verteld hoe je een interdisciplinaire samenwerking aan moet gaan.⁸

1. Je moet creëren met minimaal 3 disciplines.
2. De disciplines mogen elkaar niet over stemmen.
3. Alle deelnemers moeten excelleren in een discipline.
4. Alle deelnemers moeten de kwaliteit van hun discipline bewaken.
5. Alle deelnemers moeten open staan naar andere disciplines.
6. Alle deelnemers moeten de processen en technische benodigdheden respecteren. Maar je mag dit niet gebruiken als excuus om niet deel te nemen.
7. Alle deelnemers moeten hun comfortzone kunnen/willen verlaten.
8. De maker moet een veilige sfeer creëren.
9. Het is ok om de weg kwijt te raken in een proces.
10. Herhaal jezelf nooit. Neem risico's. Innoveer. Blijf zoeken.
11. Verschuil je niet achter intuïtie. Vind een manier om jezelf uit te kunnen leggen.
12. De uitwerking moet urgentie bevatten en moet deelnemen om de wereld te verbeteren.
13. De uitwerking kan een performance zijn, maar ook een film, een spel, expositie of een lied.
14. Lege pseudo intellectuele opmerkingen zijn niet toegestaan.
15. Ga in discussie met makers die alleen maar 'mooie dingen' maken.
16. De groep moet divers en inclusief zijn.
17. Het publiek moet divers en inclusief zijn.
18. Jouw kunst is het begin van een discussie niet een conclusie. Vraag vragen, doe niet alsof je het antwoord hebt.
19. Je moet willen dat het theater veranderd in een plek die aan voelt als een community.
20. Je moet de last en eenzaamheid van creëren accepteren.
21. Je moet hopen overwegen om ooit veganistisch te worden.
22. Je moet van de mede mens en de planeet houden.

Als ik zo naar deze regels kijk dan lijkt het alsof deze regels met een korreltje zout gezegd en genomen wordt. Maar als ik hier langer naar kijk dan zegt het meer. Deze regels zeggen meer over het maakproces dan over de uitwerking.

In deze regels wordt er veel verantwoordelijkheid voor de overdracht en de onderlinge versterking van de disciplines bij de makers neergelegd en niet bij de uitvoerders. Regel 21 'Je moet hopen overwegen om ooit veganistisch te worden' lijkt een zin met veel humor maar wat ik denk dat het betekent is dat je open moet staan voor de wereld om je heen. Er staat niet dat je het moet willen maar dat je het moet hopen ooit te willen zijn. Dit geeft het een andere lading.

Voor mij is NITE een voorbeeld van makers die professioneel lol maken. Wat belangrijk is voor mij is dat ze willen samen creëren, samen nadenken over belangrijke vraagstukken en samen lol hebben. Hoe ik dit ga toepassen in mijn eigen repetities weet ik nog niet.

Conclusie

De eerste twee zinnen van het interdisciplinair maakproces, 'Het woord 'inter' betekend 'tussen' en doelt op een proces dat zich afspeelt tussen disciplines. Bij deze samenwerking gaan de makers over hun grenzen van hun eigen discipline heen.' Dit vind ik de belangrijkste zinnen uit het kopje interdisciplinair maakproces. Dit betekent dat we iets gaan delen en ons op nieuwe terrein gaan bevinden. We gaan iets samen creëren wat niet alleen zal worden wat jij als maker bent. We zijn samen verantwoordelijk en hebben een gelijkwaardige rol. Dit alles is cruciaal in mijn eigen proces samen met Tom en de anderen. Dit betekent dat we niet het één of het ander maken.

Voor alle (drie de) disciplines zal er tijdens het repetitieproces veel gevraagd worden van ons, omdat we onze eigen kwaliteit moeten bewaken en omdat we tegelijkertijd ons moeten laten beïnvloeden door de ander.

IK KAN CONCLUSIES TREKKEN!

Tijdens de repetities heb ik een logboek bijgehouden met de grootste leerpunten.

Repetitie 1 06-01

De eerste repetitie was heel spannend. Ik heb nog nooit mensen moeten aansturen om iets te doen wat ik wil. En nu heb ik opeens vijf man klaar staan. Daarbij komt nog dat Tom weet hoe een repetitie moet verlopen dus daardoor voel ik me niet om mijn gemak. Steven zit daarbij ook nog eens vanaf de zijlijn te kijken. Voor mijn gevoel moet ik presteren voor zoveel mensen juist omdat ik de enige ben van beeldend.

Tom en ik hebben afgesproken om allebei een beeld te creëren voor een van de scènes uit het stuk. Ik had gekozen voor de laatste scène waar de acceptatie van Dorians daden speelt.

Ik heb nog nooit met mensen gewerkt als 'materiaal', en dat kon je zien tijdens deze repetitie. Ik had een beeld gemaakt, maar wist niet hoe ik de mensen

erin moest zetten. Hier heb ik Tom voor nodig. Tom moet mij helpen om te creëren wat ik wil zien.

We zijn vandaag bij de Mariëngaarde langs geweest om te kijken of dit een mogelijke locatie zou kunnen zijn voor ons afstuderen. En dat is het! Het is een ontheiligde kapel met een ronde truss in het midden waar de lampen aan hangen.

Note: Tom moet mij helpen om de spelers te regisseren in mijn beeld.

Repetitie 2 13-01

Ik heb hetzelfde beeld als vorige week geprobeerd maar dan net wat anders. Ook in deze repetitie vind ik het moeilijk om de spelers als 'materiaal' te zien. Ik vind het ook moeilijk om mijn mond open te trekken in deze groep. Er zijn zes mensen van theater tegenover mij. Wat als ik iets stoms zeg. Ik vind het ook moeilijk om gelijk een reactie te geven op iets wat op de vloer gebeurt. Ik

k

over iets.

Ik merk ook omdat ik nu iedere maandag iets voorbereid moet hebben en dat mijn proces heel anders gaat en dat Tom dit niet helemaal snapt. Ik moet veranderen voor hem. Maar als hij dat zegt moet hij ook veranderen voor mij. We zullen alle twee moeten nadenken over onze processen en hoe dit het beste uit de verf kan komen met het wederzijdse respect.

Note: Durf uit te spreken wat er niet lukt. Dan hebben ze meer begrip voor jou als maker. Leg jouw proces uit aan je medemaker. Zorg voor begrip.

Repetitie 3 20-01

We zijn vooraan begonnen met de scènes van het stuk. Vandaag dus scene 1. Tijdens deze repetitie vraag ik me af hoe mijn beeldend werk hierin gaat passen want alles wordt al met tekst gezegd. Waar blijft de ruimte voor mij? Omdat ik mijn mond niet zo vaak opentrek merk ik dat de spelers naar Tom toe trekken voor goedkeuring en vragen. Terwijl ik net zo goed de regisseur ben. We zijn coregisseurs en dit moet serieus genomen worden. Dit moet ik ook

aan geven bij Tom.

Note: Durf je ruimte te nemen in een repetitie. Ik ben de 'hoofd' maker samen met Tom en Steven, niet de spelers. De spelers zijn een tool om te bereiken wat ik wil maken. Geef je behoeftes goed aan bij de coregisseur/co-maker.

Repetitie 4 27-01

Vandaag heeft Tom mij gedwongen om de repetitie te leiden in de hoop dat ik dan meer durf te zeggen. En dat was nodig, wat heel fijn was. Cas, een van de spelers had al een paar keer gevraagd hoe het zou zijn als ik de repetitie zou leiden.

Ik vond het heel spannend om de repetitie te leiden. Wat als ik straks iets fout doe of iets geks doe wat normaal gesproken nooit gebeurt in een repetitie. Ik heb gemerkt dat ik tijdens het beelden maken zonder tekst me veel comfortabeler voel. Dan kan ik mijn conceptuele ei kwijt bij de spelers. Op deze manier wordt alles meer uitgebeeld en word het geen toneelstukje.

Zodra er tekst bij de beelden komen dan moet Tom het overnemen. Hij weet hoe je tekst moet regisseren en ik

niet. Ik wil dit ook niet kunnen, dit is zijn vakgebied.

Note: Durf uit je comfortzone te stappen. Doe iets wat je normaal gesproken nooit doet. Zo kom je tot nieuwe inzichten. Probeer niet alles samen te doen, maar leer van elkaars expertise. Werk in meerdere groepen, zo haal je de druk van jezelf af.

Repetitie 5 03-02

Ik heb gemerkt dat als ik niet officieel de leiding krijg, terugval in het niets zeggen. Ik merk ook dat als ik iets zeg er niet geluisterd wordt. Door Tom maar ook door de spelers. Blijf je ruimte nemen en blijf aangeven wat je nodig hebt.

Tijdens deze repetitie hebben we ook zeilen opgehangen aan het plafond. Ik heb gezien dat de spelers ook vorm van mij nodig hebben om zich daaraan te kunnen relateren. Op deze manier kan ik mijn verhaal middels vorm ook vertellen.

Note: Neem iets mee naar de repetitie. Op deze manier kan ik maar ook de spelers en Tom zien wat het doet met elkaar. Hoe reageert het? Welke mogelijkheden heeft het materiaal nog meer?

Repetitie 6 10-02

Er komt steeds minder tekst in het stuk! Dit geeft mij ontzettend veel ruimte om te ademen. Ik hoef op deze manier niet te maken wat de tekst zegt. Ik kan weer conceptueel denken. Ik voel dat ik zelfverzekerder word tijdens de repetities.

We zijn deze repetitie ook weer in twee groepen gaan werken. Ergens voelt dit heel logisch. Tom kan doen met zijn groep waar hij goed in is. En ik kan dit ook met mijn groep, op deze manier vullen we elkaar aan. Zo hebben we alle twee iets te zeggen en zijn we echt aan het co-regisseren.

Note: Als je in meerder groepen werkt kun je elkaar aanvullen waar de ander gebreken heeft.

Repetitie 7 17-02

Ik vind het nog steeds lastig om iedere maandag te presteren. Het lijkt of ik iedere maandag iets moet laten zien aan de spelers. Het voelt alsof ik steeds met iets beters, mooiers, vetters aan

ik al de hele installatie in een keer af moet hebben. Tom zei tegen me dat ik veel te conceptueel ben. Het voelt bijna als een verwijt. Maar zo ben ik opgeleid toch? Zo heb ik nu eenmaal altijd gewerkt. Dat kan ik niet zo 1,2,3 veranderen. Moet hij dan ook niet iets veranderen?

Note: Blijf dicht bij jezelf. Bewaak je grenzen. Maar blijf meebuigen met de rest. Leg je proces uit aan de andere discipline. Zo kan deze jou begrijpen.

Repetitie(dag) 8 29-02

Wat een repetitie zeg. We hebben van 10.00 tot 17.00 gewerkt. We hebben heel veel kunnen doen. Ook op deze dag hebben we in twee verschillende groepen gewerkt en dat is echt een uitvinding voor ons. Het werkt iedere keer zo goed en fijn. Ik ga aan de slag met beweging en de vorm in het geheel en Tom voegt daar tekst aan toe.

Na dat we in twee groepen hebben gewerkt kwam alles bij elkaar. Het was fijn om te zien dat we meer hebben dan we dachten. Er begint echt iets te ontstaan.

Tijdens deze repetitie voelde en merkte ik weer dat er niet geluisterd werd naar me. We zijn co-regisseurs maar we

luisteren niet naar elkaar. Kunnen we ons dan wel co-regisseurs noemen? Ik voel me niet gehoord en moet dit laten weten aan Tom.

Note: Geef direct aan wanneer je je niet gehoord voelt.

Repetitie 9 02-03

Het geheel komt steeds meer bij elkaar. Ik heb ook het idee dat ik steeds meer inbreng heb omdat we steeds in twee groepen werken en zo elkaar aanvullen. Toch moet ik nóg steeds meer ruimte durven innemen als we met zijn allen zijn. Op die momenten voel ik me niet gehoord en laat vaak het praten over aan Tom, terwijl dit niet de bedoeling is. Ik ben óók de maker van dit stuk/verhaal/ontwerp en ben aan niemand ondergeschikt. Iemand zei vandaag tegen me dat ik het nooit fout kan doen want ik ben de enige vanuit het ontwerpers vak. Daar zit wat in.

Note: Durf die ruimte nou eens in te nemen Jolein!

Repetitie 10 09-03

Tijdens deze repetitie had ik een duidelijke ingeving over de andere disciplines. Muziek en theater zijn vooral bezig met hoe zij iets aan het maken zijn. Hoe staan zij in het midden van het geheel. Terwijl ik bezig ben met de toeschouwer/ de ontvanger. De toeschouwer moet het verhaal mee kunnen krijgen op meerdere manieren. Mijn rol als ontwerper betekent iets voor de zender maar ook de ontvanger. Alle twee zijn even belangrijk.

Note: Blijf het project vanuit meerdere standpunten belichte, van zowel de zender als de ontvanger.

CONCLUSIE UIT DE CONCLUSIES

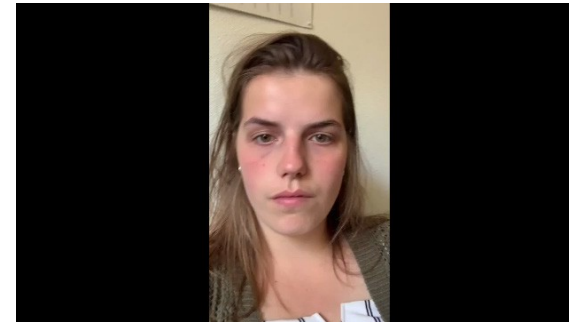
Uit de conclusie van mijn logboek en de bevindingen daaruit heb ik mijn eigen werkmethode gevonden om te kunnen samenwerken met theatermaker en een componist.

Dit is een onderzoek waar ik nu midden inzit en wat de werkwijze precies zou zijn geweest had ik pas echt kunnen zeggen aan het einde.

- Vertrek vanuit een gezamenlijke interesse.
- Blijf het project vanuit meerdere standpunten belichten, van zowel de zender als de ontvanger. Beide zijn even belangrijk.
- Tekst is een gevangenis voor beeld.
- Geef je behoeftes goed aan bij je coregisseur/co-maker.
- Durf uit te spreken wat er niet lukt. Dan hebben ze meer begrip voor jou als maker.
- Leg jouw proces uit aan je medemaker. Zorg voor begrip.
- Durf uit je comfortzone te stappen. Doe iets wat je normaal gesproken nooit doet. Zo kom je tot nieuwe inzichten.
- Probeer niet alles samen te doen, maar soms ook apart. Voeg het later samen.
- Haal de druk van jezelf af door in kleinere groepen te werken.
- Durf je ruimte te nemen in een repetitie/oefenruimte/overleggen/gesprekken.
- Blijf dicht bij jezelf. Bewaak je grenzen. Maar blijf meebuigen met de rest.
- Neem iets (onderzoek, vormen, kleuren, lampen) mee naar de repetitie. Zo kunnen de andere zien waar je mee bezig bent en kun je er mee aan de slag.
- Werk in meerdere groepen. Zo kun je elkaar naderhand aanvullen waar de ander gebreken heeft.
- Sta open voor andere disciplines.

WAT BETEKENDE IK VOOR DE ANDEREN?

Voor de spelers, Tom en Steven was het natuurlijk ook nieuw dat er iemand anders bij was dan alleen maar mensen van theater. Het gaf hen ook nieuwe inzichten en gaf hen ook mee ruimte om te zoeken naar nieuw materiaal. Hierdoor werden de spelers ook makers en performers in plaats van alleen maar acteurs.

Lou

Josto

Fien

Bente

Tom

Het was voor mij een unieke en fascinerende ervaring om met Jolein samen te werken. Het grootste gedeelte van mijn ervaring van samenwerken in een artistiek project betreft theatermakers/ regisseurs/ acteurs. Jolein was hier zelf ook bewust van en erg transparant in. Ze gaf aan dat het voor haar een eerste keer zou zijn om een "repetitie" vorm te geven. In het begin was het dan ook vooral Tom die de repetities vorm gaf en was Jolein aan het onderzoeken hoe ze haar perspectief kon verhouden tot de veelal theatrale producten die ontwikkeld werden. Toch was voor mij haar inbreng heel concreet voelbaar. De theatrale producten hadden hun focus op het visuele aspect. Ik merkte een paar keer dat mijn meedenken en meewerken ergens in de repetitie over

was gestapt van intentie denken naar beeld denken (l.p.v. mij bezig te houden met: "Wat is mijn intentie/motivatie in een scène?", vroeg ik mij vaker af: "Welk beeld maak ik in de scène? Terzijde: ik werd ook erg uitgenodigd om op deze manieren te blijven kijken en na te denken: nog nooit ben ik zo vaak en zo uitgebreid een repetitieruimte in gelopen -in het begin of halverwege het artistieke proces waarbij ik direct zelf een beeld in stapte. De voorbereiding op het gebied van de vormgeving maakte nederig, en gaf zo feilloos de focus van het denken en creëren aan. Jolein was in de communicatie en qua energie een kalme, timide en scherpe aanwezigheid. In mijn beleving maakte ze niet veel opmerkingen tijdens de repetitie (Om duidelijk te zijn: ze was niet stil, afwezig of kwam verlegen over. Dit is natuurlijk ook in vergelijking met haar medemaker, Tom, en met mijn algemene ervaring wat betreft spelcoaching.) maar elke opmerking was wel raak. Dit heeft ook weer alles te maken met hoeveel iets is voorbereid. Ik denk wel te kunnen zeggen dat de grondige voorbereiding ervoor zorgt dat het onderzoek in de repetitieruimte een dimensie aanneemt

waarin de maker/regisseur meer van een afstand kijkt, dan zich actief engageert met het onderzoek van de speler op de vloer. Zo zag ik ook Jolein handelen: eerst uitleggen (aan ons), dan kijken, dan denken, dan nog eens kijken, nog eens denken, en dan wat zeggen (als de mondige theaterfiguren in die aanwezig waren, inclusief mijzelf, die ruimte niet al hadden opgeëist).

Steven

Ik ben Steven Stoffels, en ben afgestudeerd op klassieke compositie. Ik ben de componist voor de voorstelling van Dorian Gray. Ten eerste wil ik zeggen dat ik vanaf het begin het verhaal van Dorian Gray me erg aansprak, ik was dan ook erg blij dat Jolein mij heeft betrokken bij deze voorstelling. Vanaf het begin klikte het tussen ons, en beloofde het een mooie samenwerking te worden dat uiteindelijk

niet zijn doel heeft kunnen bereiken door het corona virus. Maar buiten dat we vroegtijdig moesten stoppen heb ik wel een leuke en vooral leerzame tijd gehad. Ik heb veel geleerd over het maken van theater. De rol van Jolein was daarbij ook niet te missen. Waar ik echt veel aan heb gehad zijn de schetsen van Jolein, De uitwerkingen van het decor, maar vooral ook de blokken met kleuren erop. Deze vertelden per scene welke kleur en gevoel je erbij moet voorstellen. Hier heb ik veel aangehad met het schrijven van de muziek. Ook was ik gefascineerd door de constructie van Jolein waar uiteindelijk het toneel zou plaats vinden. Ik denk dat Jolein onmisbaar zou zijn geweest in het project. Vooral omdat zij, voor mij persoonlijk, alles kon verwezenlijken waardoor er veel duidelijkheid werd geschept. Daarbij is Jolein niet zomaar de decor maker, maar echt actief aanwezig geweest in het proces van het maken van de voorstelling. The Picture of Dorian Gray zou er zonder Jolein heel anders hebben uitgezien.

VORM & UITING

Allemaal leuk en aardig, een gezamenlijke interesse en een samenwerking maar wát gaan we dan maken? Een voorstelling? Installation art? Performance? Immersive theatre? Experience design? Ervaringstheater?

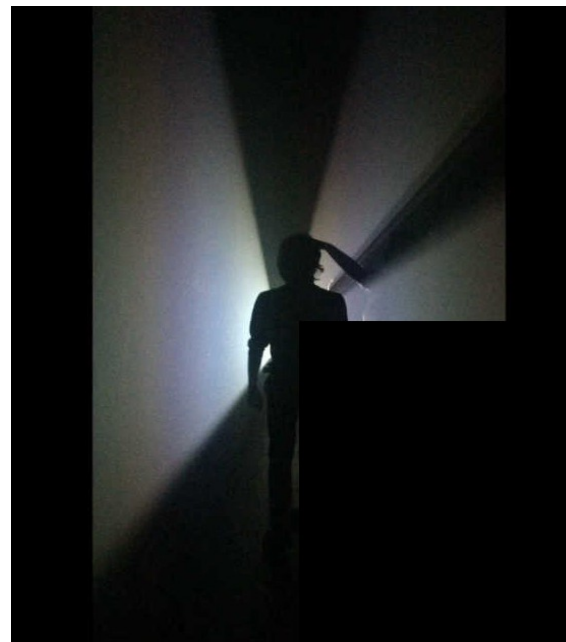
Dit zijn de vragen die klasgenoten, docenten en werkveld begeleiders ons constant blijven vragen. Dit doen wij zelf ook. Hoe we het moeten noemen, dat weten we niet. Wat we wel weten is dat we samen een verhaal willen vertellen. En welk medium we gebruiken dat is de grote vraag.

REPETITIES

Iedere maandag tot aan de intelligente lock down van het corona virus hadden we repetitie waarin ik kon experimenteren met deze samenwerking.

Zoals ik al eerder zei, kon ik niet conceptueel blijven denken maar moest ook materiaal meenemen zodat de spelers weten waar ze aan toe waren.

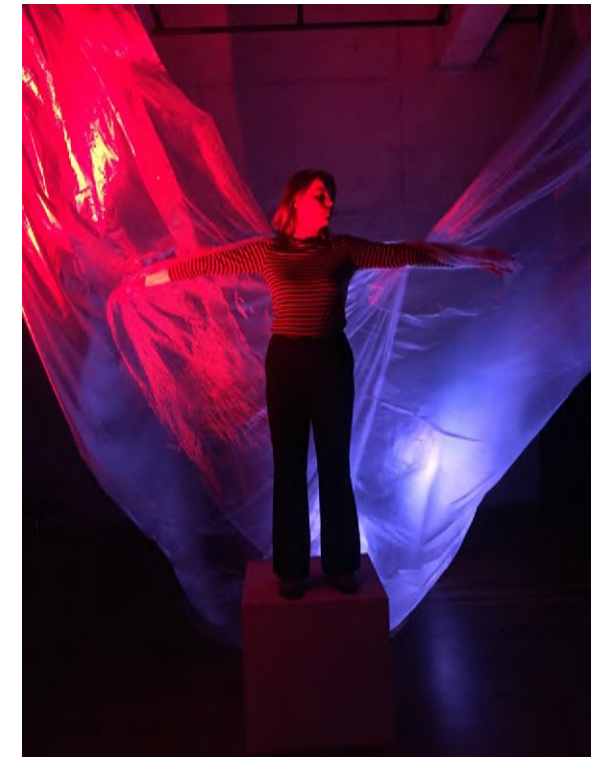
Ik merkte tijdens de repetities dat het ook nieuw was voor de spelers om al gelijk bezig te zijn met de vorm en het decor. De vormgeving ben ik zo aan het maken dat het ook betekenis heeft voor spelers en het op die manier beter wordt dan alleen maar een "decortje". Wij geven betekenis aan elkaar.

Repetitie 1 & 2

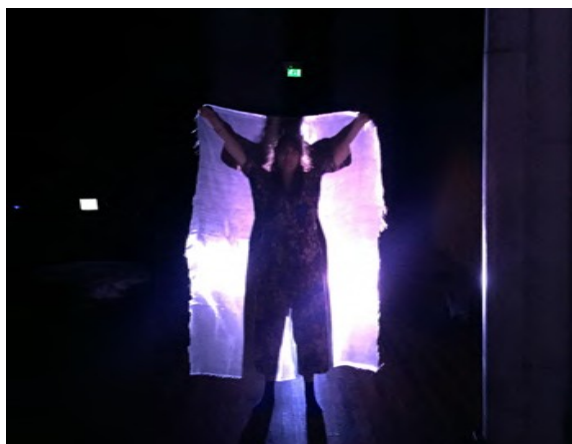
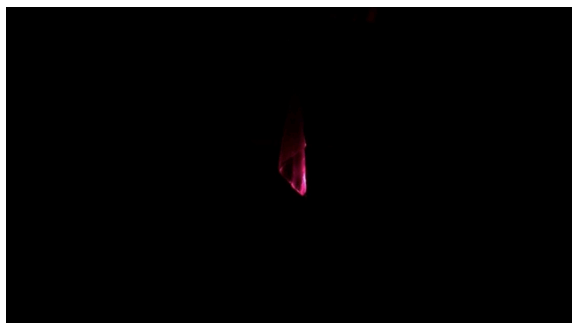
Repetitie 3

Repetitie 4

Repetitie 5

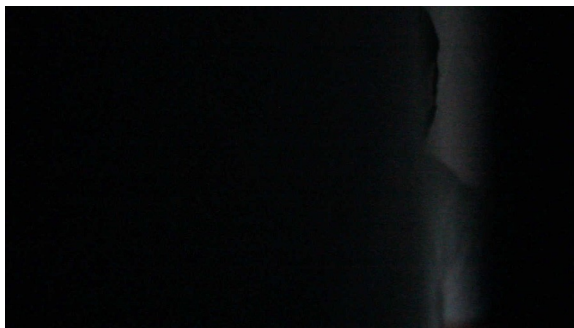
Repetitie 6

Repetitie 7

Repetitie 8

Repetitie 9

Repetitie 10

5 BLOKKEN

We hebben het verhaal opgedeeld in 5 delen die elk een andere sfeer hebben. Vanuit deze moodboards zijn we beelden gaan maken. Beelden met mensen, stem en materiaal.

We volgen de odyssee van Igor een jonge kunstenaar met een enorme ambitie. Zijn weg naar zijn grote droom. In zijn reis wordt hij contant voor keuzes gesteld. Goed of kwaad? Gaat hij voor de weg die hem succes belooft of voor de moreel correcte?

Igor is een jonge kunststudent uit Oost-Europa. Hij heeft een tragisch verleden want hij is allebei zijn ouders verloren en is in armoede opgegroeid. Er zijn twee dingen belangrijk in zijn leven zijn vriendinnetje Rebekka en kunst. Als kunstenaar is hij bijzonder getalenteerd en ambitieus. Hij ademt, eet en leeft kunst. Als jonge kunststudent wordt hij door de kunstenares Ava ontdekt. Ava neemt hem mee naar de kunstacademie in de stad waar zij lesgeeft.

48

“De opkomst en ondergang het alter-ego Dorian Gray”

Het verhaal is opgedeeld in 5 bepalende momenten in het leven van Igor.

Blok 1: Keuze tussen snel succes of het ontwikkelen van je ambacht.

Blok 2: Keuze tussen de geliefde zijn door Rebeka of Bambi (wereld waar hij bij wil horen).

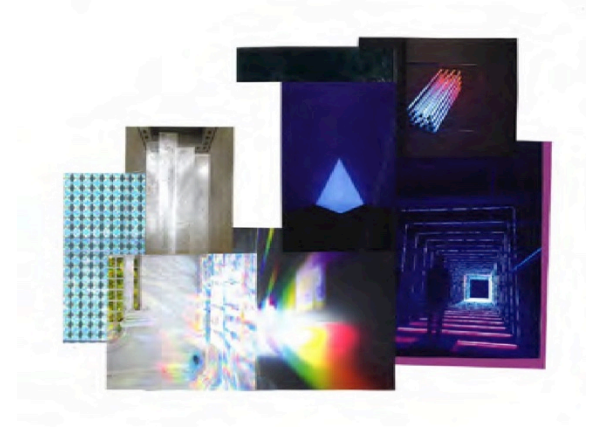
Blok 3: Keuze tussen profiteren en verleiden van Giovanna of dit niet doen.

Blok 4: Keuze tussen slikken wat de media zeggen of provocerend uitvoeren wat de media zeggen.

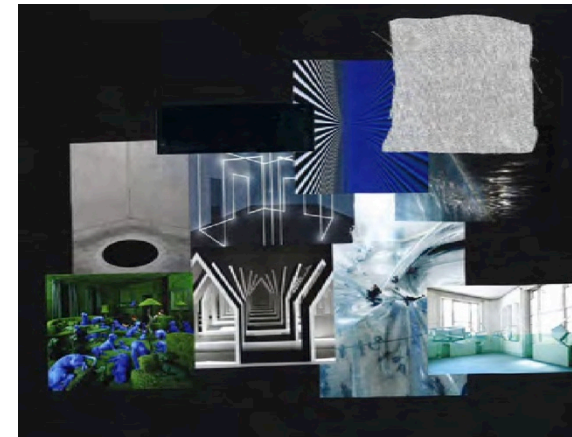
Blok 5: Hij wordt ter verantwoording geroepen door Ava. Igor ziet in dat: hij zichzelf is verloren in zijn streven naar perfectie. Hij ziet in wat hij allemaal kapot heeft gemaakt en heeft verloren met zijn Alter-ego Dorian gray.

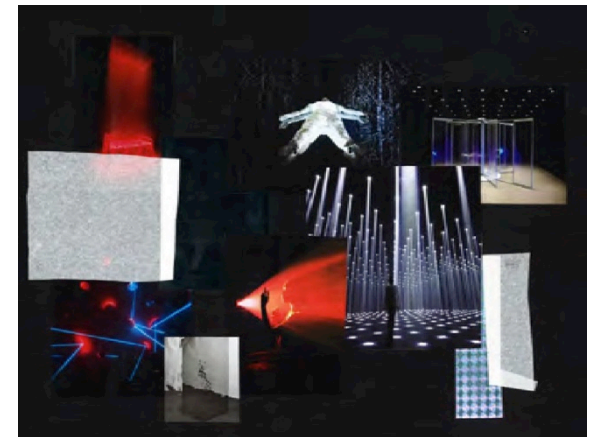
Blok 1

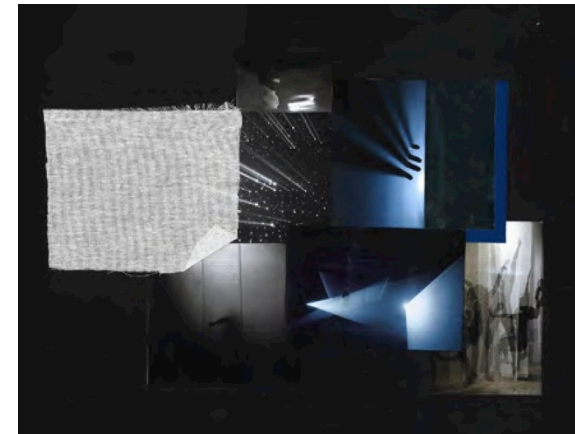
Blok 2

Blok 3

Blok 4

Blok 5

HET ONTWERP

Vanuit deze vijf sfeerbeelden ben ik een canvas gaan maken waar dit in terecht gaat komen.

Uiteindelijk ben ik gekomen tot een ronde vorm. Ik heb gekozen voor een rond speelvlak vanwege het nummer 'Windmills of your mind' uit het stuk, dat gaat over de cirkels van het leven waar je niet uit kan ontsnappen. De locatie waar we zouden gaan spelen heeft een ronde truss. Ik wilde werken met de vormen die de locatie ons gaf.

Het publiek zit er aan drie kanten omheen als in een soort rechtbank. Wat gelinkt is aan het oordeel wat wij als mensen over elkaar maar ook over onszelf hebben.

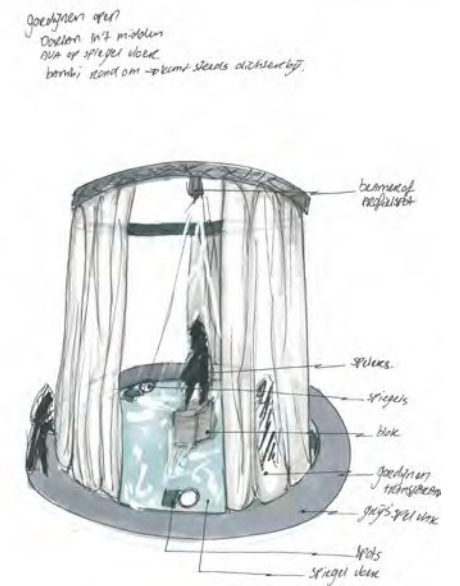
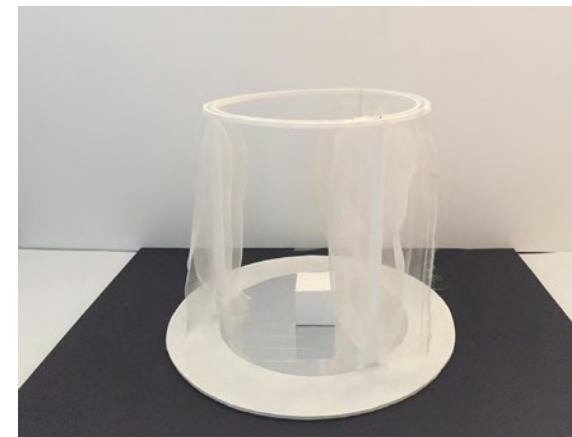
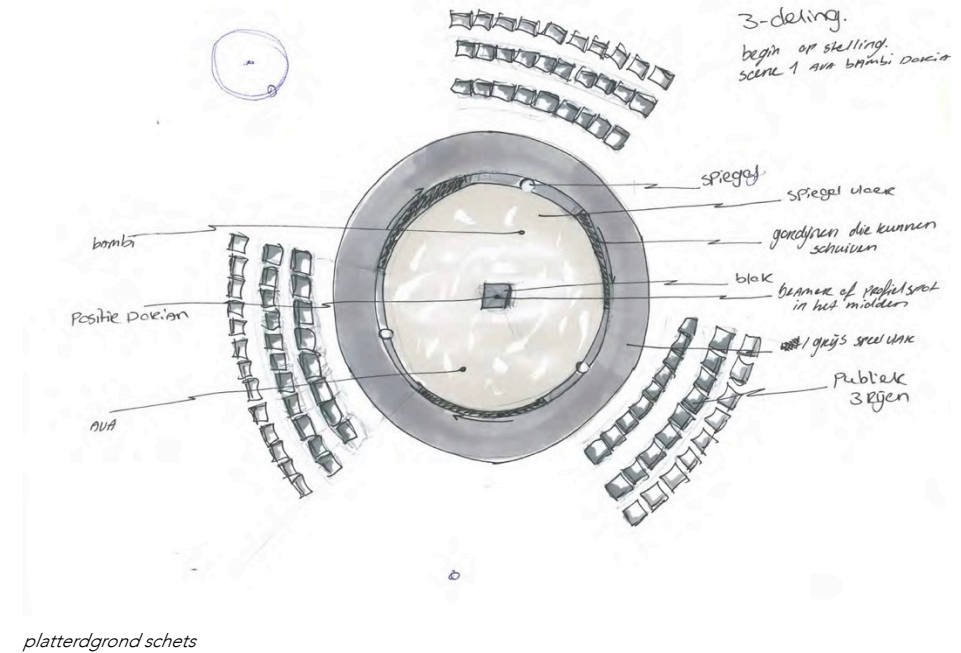
Aan de truss hangen twee cirkels met gordijnen die open en dicht kunnen. De buitenste cirkel met grijs organza en de binnenste cirkel met wit organza. De

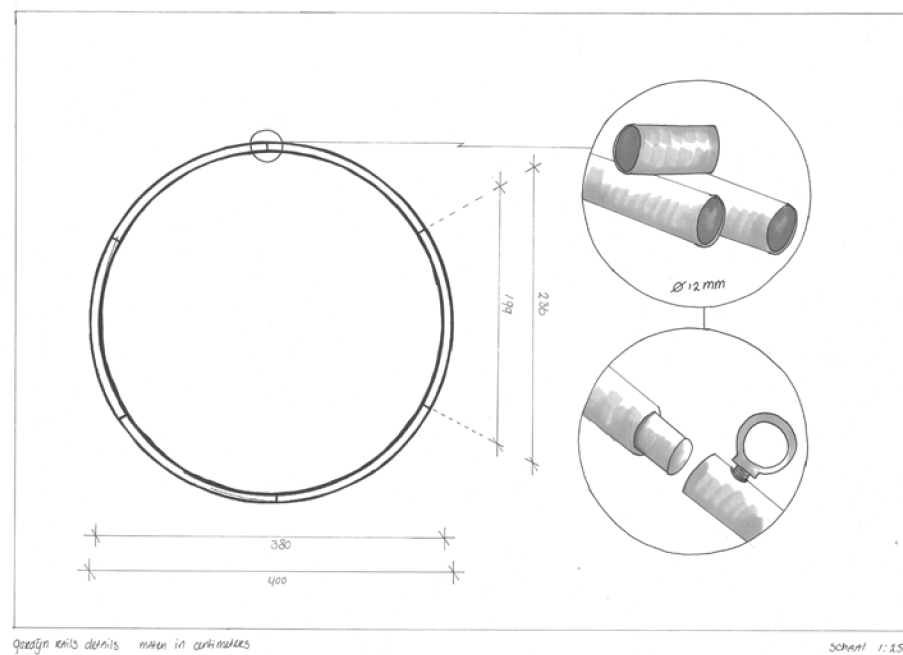
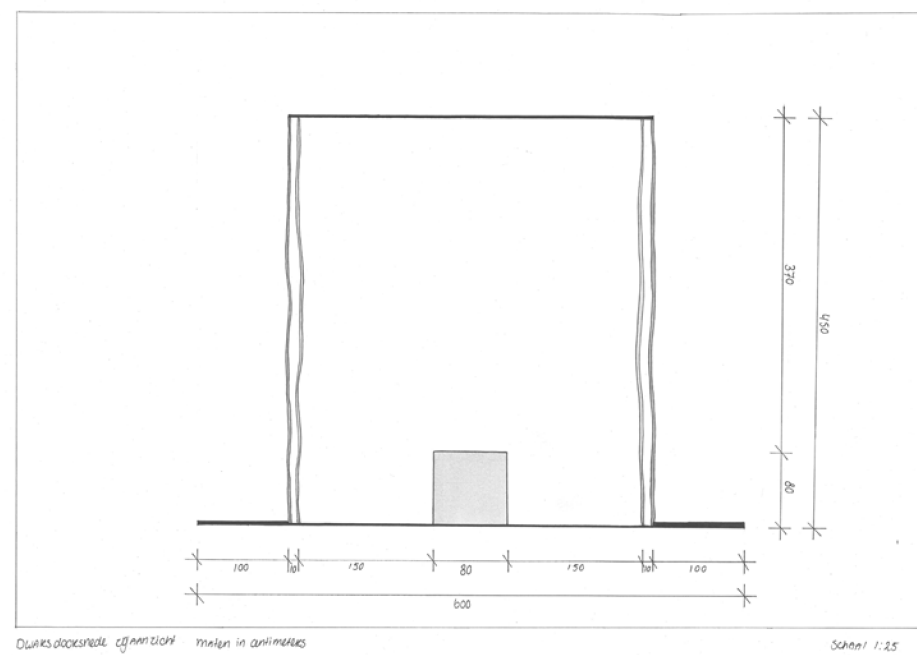
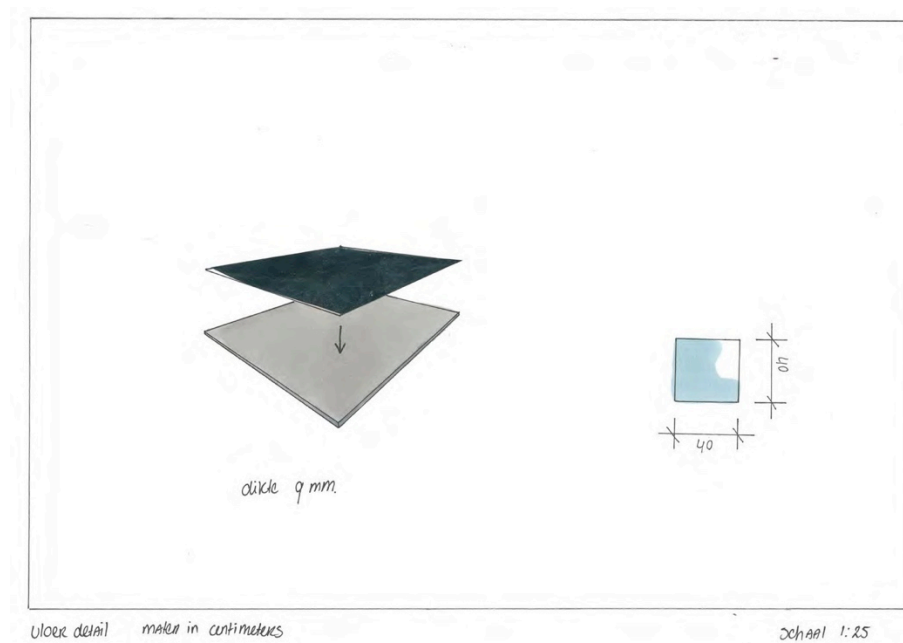
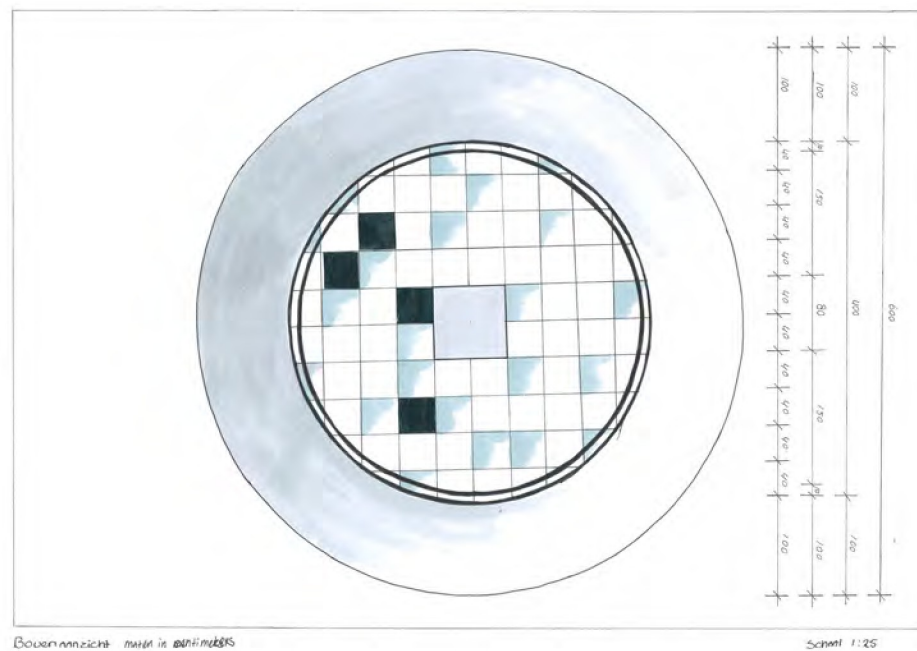
spelers kunnen met de gordijnen vormen maken zoals op de foto.

Ik heb voor organza gekozen omdat dit transparantie geeft maar ook de afscherming geeft die ik nodig heb om de was in het hoofd van Dorian weer te geven. Op de gordijnen kan dan ook geprojecteerd worden. Met een enkele laag of met twee lagen.

Buiten de gordijnen is ook nog een meter speelvlak voor de spelers.

De vloer in het midden bestaat uit tegels met spiegelfolie waar je er een paar van kan verleggen.

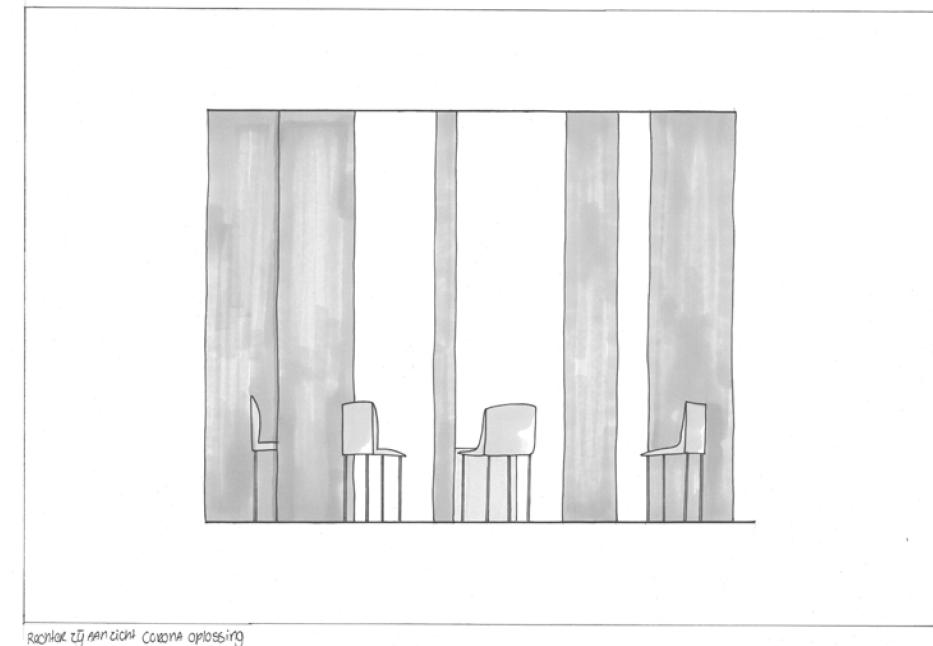
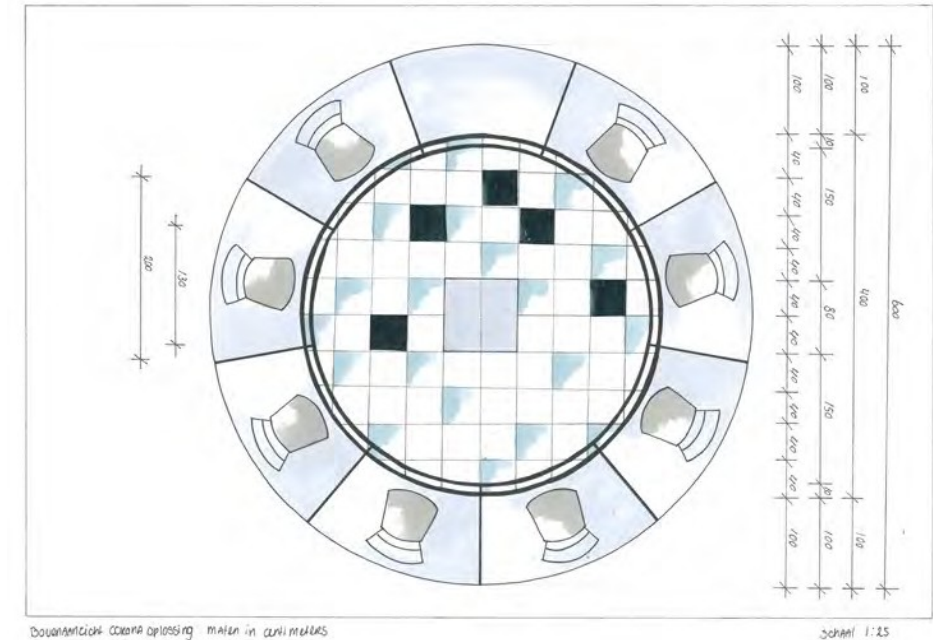
CORONA VORM

Ook in de vorm en uiting hebben wij ons zelf opnieuw moeten aanpassen aan de regels corona crisis. Hoe ziet deze performance eruit in een 1,5 meter samenleving? Dit moesten we onderzoeken omdat we met dit project genomineerd zijn voor de 'Entreprijs' op Theaterfestival Boulevard. Mocht dit uiteindelijk in Augustus toch door gaan kunnen wij als nieuwe, jonge en flexibele makers toch mee doen.

Hierop heb ik de vorm aangepast op wat er volgens de maatregelen mogelijk is. Dit was een praktische keuze. Deze praktische keuze heeft ook weer geleid tot een inhoudelijke slag.

Namelijk: Het publiek zit niet meer om de cirkel heen zoals de oorspronkelijke rechtbank setting maar zit nu letterlijk in de beleving. Er mogen nu maar 8 mensen naar binnen. Ieder krijgt een eigen hokje wat afgescheiden wordt door de organza.

Deze opstelling kun je vergelijken met een peepshow. Ieder krijgt een eigen showtje. Zoals in een peepshow gaat het in deze vorm meer over het geluk wat wij van andere verwachten om aan ons te geven.

GRIJS GEBIED

In het afgelopen half jaar is er veel gebeurd. Van zeker weten wat ik wil doen (waar hoort het bij? Performance, installatie, scenografie of theater?) met de aanvankelijke twijfels en vragen of ik wel zou mogen afstuderen met meerdere studenten van meerdere disciplines. met wie ik dit project wil doen tot de onzekerheid om in een hokje te kunnen passen.

In het begin was het grijs omdat het niet duidelijk was wat we gingen maken. Dit deed er uiteindelijk helemaal niet toe omdat mijn ontwerpersvraag geen antwoord heeft blijft steken in een onderzoek.

Toen Corona kwam werd alles zwart. Alles werd onzeker. Ga ik nog wel afstuderen? Kunnen we nog met de spelers werken? Kan ik nog met Tom en Steven samenwerken om af te studeren?

Steven heeft op een gegeven moment gezegd dat hij zijn eigen pad moet gaan bewandelen omdat hij anders niet meer kan afstuderen.

Een speler woont in België dus die kon niet meer komen repeteren.

We hadden ook geen plek meer om überhaupt te repeteren en mochten niet meer bij elkaar komen.

Ik heb er een hele lange tijd over gedaan om weer minder zwart te kunnen kunnen kijken.

Op dit moment van schrijven mogen we nog steeds niet samenkomen en repeteren.

Met een voorstelling ga ik niet meer afstuderen. Dat is op dit moment onmogelijk. Maar wat ga ik dan doen?

Everyone I Have Ever Slept With 1963-1995 - Tracey Emin 1995

My bed - Tracey Emin 1998

Voor mij is dit een belangrijk project omdat ik het gevoel heb dat ik eindelijk in de goede richting zit. En ik moet nu eigenlijk wel afstuderen want ik ben aangenomen op de Master Scenography op het HKU.

De vraag waar ik me de laatste paar weken mee bezig hield was: Hoe kan een ik voorstelling/installatie laten zien die er nooit is geweest?

Ik moest denken aan een stilleven. Een ruïne van de voorstelling. Een plek waar we alles uithanden hebben laten vallen en zijn weggerend voor corona. Maar hoe neem je mensen mee in dat verhaal? Als je niets zegt dan zijn we ook maar aan het kijken naar een onaf stuk.

Tracey Emin is beeldende kunstenares en een goed voorbeeld van iemand die stillevens heeft gemaakt.

'Everyone I Have Ever Slept With, From 1963 To 1995': op het doek van een kleine tent borduurde zij alle namen van de mensen waar ze ooit mee sliep, met op de voorkant de naam van de curator.

'My Bed', is een tweepersoonsbed bedekt met vuile lakens, condooms, volle asbakken, ondergoed en lege flessen.

In haar werk geeft de titel al genoeg context over het geheel. Meer woorden zijn er niet voor nodig.

Mijn werk heeft ook een titel nodig die veel zegt over het geheel. Mijn stilleven zal 'grijs gebied' heten. Vernoemd naar het theaterstuk 'the picture of Dorian Gray', maar ook naar de grijze gebieden waar wij ons als maker steeds in bevonden.

Wat gingen we maken? Een als de makers. Het verhaal gaat over ons voorstelling? Installation art? Performance? proces, onze transformatie in de Corona tijd. Immersive theatre? Experience design? Ervaringstheater?

Wie ben ik als maker? Een regisseur? Een vormgever? Een acteur? Een componist? Een scenograaf? Een performer?

Wat is het eindproduct uiteindelijk? Een presentatie over het proces? Een voorstelling? Een theaterstuk? Een powerpoint?

Doordat we ons constant in dit grijze gebied bevonden had ik vóór Corona het idee dat we ergens in moesten passen. Maar nu in deze tijd geven deze grijze gebieden meer vrijheid want je kan je niet in een hokje duwen.

Wat we gaan presenteren is een spelende presentatie waarin je je kan afvragen: Is dit of een presentatie of een voorstelling?

Tom en ik gaan de voorstelling laten zien met ons als acteurs maar ook

REFLECTIE

Mijlpalen in mijn studie waren mijn stage bij Beeldjutters en de NVDK. Je werkt kei hard met een groep mensen naar de nacht van de kunsten toe die ons veel voldoening gaf. De stage bij Beeldjutter heeft mij laten zien je als kunstenaar je authenticiteit kan behouden in een wereld vol commercie. Deze zaken waren zijn onvergetelijke ervaringen maar je maakt ze nooit meer zo mee. Afgelopen jaar gelukkig weer een tweetal nieuwe dimensies: Theater en werken met verschillende disciplines. Ik blijf doorleren - en dus veranderen. Zo veranderde het concept en idee met iedere repetitie.

Theater is vergankelijk, het is een verzameling van verschillende componenten die samenkomen tijdens een voorstelling. Die mijlpaal had er nu geweest moeten zijn. Helaas dat moment zal er nooit plaatsvinden zoals we het ons hadden voorgesteld. Ondanks het verdriet blijven we doorgaan. We nemen mee wat we tijdens deze onstuimige reis hebben geleerd- het grootzeil vol in de wind- en kijk uit naar de vele mijlpalen die nog komen gaan.

Nu ik terugkijk op mijn proces en wat ik allemaal had gewild en gedroomd voor dit project, lijk ik heel erg op Dorian, het hoofdpersonage. Ik ben ook een kunststudent met een droom. Ik had net als Dorian verwachtingen van mijn nieuwe mijlpaal. Die droom bestond uit een samenwerking met bijzondere mensen, waarmee we wilden spelen op theaterfestival Boulevard in 's Hertogenbosch, zodat we konden laten zien hoe belangrijk het vertellen van een verhaal met

een maatschappelijk thema is. Hoe persoonlijk wij geraakt zijn door het thema.

In die droom die ik aan het maken was heb ik keuzes moeten maken, deze keuzes hebben nu bepaald hoe ik verder moet. Hierin heb ik mezelf uitgedaagd om een transformatie door te gaan als maker. Ik heb nieuwe werkwijzes leren kennen en leren toe te passen. Ik ben een maker, acteur, performer en een regisseur geweest.

De voorstelling-performance-installatie had 28 mei moeten spelen, die mijlpaal zijn we nu een aantal weken geleden gepasseerd. Iedere dag dat we verder van dat moment afdrijven groeit het besef dat de voorstelling zoals we hem een half jaar geleden hadden bedoeld, nooit meer zal gaan plaats vinden.

Helaas heeft mijn droom zich tegen mij gekeerd en kwam er iets belangrijkers tussen: Corona. Alle leed en alle toestanden daaromheen zijn veel belangrijker dan mijn droom. Dit neemt niet weg dat ik deze manier van onderzoeken kan doorzetten. Dat ga ik dan ook zeker doen bij mijn nieuwe master opleiding Scenography op het HKU in September.

BIBLIOGRAFIE

WEBSITES

² de Wachter, D. (2018). Het idee dat het leven vooral leuk moet zijn, is dé ziekte van deze tijd . Geraadpleegd op 2020, van [tps://www.brainwash.nl/bijdrage/het-idee-dat-het-leven-vooral-leuk-moet-zijn-is-de-ziekte-van-deze-tijd](https://www.brainwash.nl/bijdrage/het-idee-dat-het-leven-vooral-leuk-moet-zijn-is-de-ziekte-van-deze-tijd)

³ Tjoelker, K. (2017, 5 september). Alles wat onbewust blijft, wrekt zich... Geraadpleegd op 2020, van <http://www.kasttjoelker.nl/blog/2017/11/5/alles-wat-onbewust-blijft-wrekt-zich>

⁴ Willems, J. (2019). Dorian. Geraadpleegd op 2020, van https://www.dropbox.com/s/zxm1n940o5ivjm8/opmaakNR471_JB_JW%2024%20september%20.pdf?dl=0

⁵ Baas, M. (2016, 18 september). DDW presents: MAARTEN BAAS MAKES TIME. Geraadpleegd op 2020, van <http://maartenbaas.com/ddw-presents-maarten-baas-makes-time/>

⁶ MEERJARIGE ACTIVITEITENSUBSIDIES FONDS PODIUMKUNSTEN. (2020). Schippers & Van Gucht. Geraadpleegd op 2020, van https://meerjarigeadviezen.fondspodiumkunsten.nl/adviezen/schippers_van_gucht/

⁷ Vermeulen, N. (2017). Interdisciplinaire Maakprocessen. Geraadpleegd op 2020, van <http://nielsvermeulen.com/nv/wp-content/uploads/2019/09/Niels-Vermeulen-de-4-Cs.pdf>

⁸ woorden.org. (2020). Nederlands woordenboek. Geraadpleegd op 2020, van <https://www.woorden.org/woord/inter>

⁹ NITE. (2020). Manifest. Geraadpleegd op 2020, van <https://www.nnt.nl/manifest/>

¹⁰ Kunstbus. (2011b, 6 februari). Tracey Emin. Geraadpleegd op 2020, van <https://www.kunstbus.nl/kunst/tracey+emin.html>

DOCUMENTAIRES

Wiering, F. [VPRO]. (2020). Virus vergezichten [Videobestand]. Geraadpleegd van <https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/kijk/> afleveringen/2019-2020/virus-vergezichten.html

AFBEELDINGEN

NNT. (2019). Poster [Foto]. Geraadpleegd van <https://nnt.nl/voorstelling/dorian/>

Bookelaar, N. (2016). Maarten Baas Makes Time [Foto]. Geraadpleegd van <https://www.designboom.com/design/maarten-baas-makes-time-exhibition-at-dutch-design-week-11-02-2016/>

White, S. (2016). My bed [Foto]. Geraadpleegd van <https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-tracey-emins-my-bed-ignored-societys-expectations-women>

Kunstbus. (2011). Everyone I Have Ever Slept With 1963-1995 [Foto]. Geraadpleegd van <https://www.kunstbus.nl/kunst/tracey+emin.html>